

SIA "LABIE KOKI eksperti"

Reg. Nr.: LV40103442491

Banka: AS SEB BANKA, UNLALV2X,

Konta Nr. LV29UNLA0050017349070

Adrese: Mārupes nov., Babītes pag.,

Klīves, "Annas koku skola", LV-2107

Tel.: +371 22007719

ATZINUMS

PAR PLĀNOTĀS BŪVNIECĪBAS IETEKMI UZ KOKIEM

OBJEKTS:
Vēveri 2, Stopiņu pagasts,
Ropažu novads

Objektu apsekoja: Aigars Priede
Sagatavoja: Laura Kleinberga

14.11.2024.

SIA "LABIE KOKI eksperti" Reģ. Nr. 40103442491 Adrese: Mārupes nov., Babītes pag., Klīves, "Annas koku skola", LV-2107,
Banka: AS SEB BANKA, UNLALV2X Konta Nr. LV29UNLA0050017349070

ATZINUMS PAR PAZEMES BŪVNIECĪBAS IETEKMI UZ KOKIEM

Objekts:

Vēveri 2, Stopiņu pagasts, Ropažu novads

Koku vizuālā novērtēšana Stopiņu pagastā 2, Vēveri (kad. apz. 80960070005) veikta 2024. gada 9. septembrī. Kopā novērtēti 8 koki. Koki numurēti dabā ar plastikāta numuriem pēc vienotas sistēmas, numerācija atspoguļota novērtējuma plānā un tabulās. Koku stāvoklis novērtēts pēc "Koku vērtēšanas kritēriji" (skatīt pielikumu), nosakot vitalitāti, fizisko stāvokli un piešķirot noteiktu vērtības krāsu, un apskatāms pielikumā "Koku novērtējuma tabula".

VISPĀRĒJS NOVĒRTĒJUMS UN RĪCĪBAS IETEIKUMI

1. Apsekotajā teritorijā novērtētas 15 koku suga/-s. Konstatētās koku sugas –*Betula pendula* (āra bērzs) – 1 gab., *Pinus sylvestris* (parastā priede) – 7 gab.
2. Veicot teritorijā koku stāvokļa novērtējumu, secināts, ka vidējais koku fiziskā stāvokļa novērtējums objektā ir 5 no 10.
3. Teritorijā konstatēti:
  - 3.1. **Loti vērtīgi** koki – 7 gab., kuru vainagi plānā ir atzīmēti ar sarkanu krāsu, ir noteikti jāsaglabā;
  - 3.2. **Vērtīgi** koki – 1 gab., kuriem vainagi plānā ir atzīmēti ar zaļu krāsu, iespēju robežas ir saglabājami;
4. **Koksi ar numuru 88660, 88661, 88664, 89018, (parastā priede), 88662 (āra bērzs)** – saskaņā ar 2010. gada 16. martā pieņemto MK noteikumu Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 2. pielikumu **ir aizsargājams koks – valsts nozīmes dižkoks, kuram noteikta aizsargzona vainaga projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās (mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas);**
5. **Koki ar numuru 88663, 88665, 89019 (parastā priede)** ir potenciāls valsts nozīmes dižkokam (10% vai mazāk līdz MK noteikumos Nr. 264 minētajiem parametriem), iespēju robežas ir **jāsaglabā;**
6. Koku kopšanas prioritātes:
  - 6.1. **8 koki ar kopšanas prioritāti B** (nepieciešama kopšana, bet nav steidzama); Nr.: 88660, 88661, 88662, 88663, 88664, 88665, 89018, 89019.

PLĀNOTĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS UN INDIVIDUĀLĀS REKOMENDĀCIJAS KOKU SAGLABĀŠANAI

Pēc iesniegtā plānojuma secināms, ka projektā ir paredzēta derīgo izrakteņu (smilts) ieguve, kur tiks izbūvēts pagaidu krautņu laukums, piebraucamie ceļi transportam.

1. Veicot būvniecības darbus, lai kokus saglabātu ilgtermiņā, nemazinātu to augtspēju, ir izdalītas trīs zonas: kritiskā (koka stumbra diametrs x 5), minimālā (koka stumbra diametrs x 10), optimālā sakņu aizsardzības zona (koka stumbra diametrs x 20)
2. Rakšanas darbus ar traktortehniku koku kritiskajā un minimālajā sakņu aizsardzības zonā neveikt, līdz nav kokkopja – arborista slēdziens par sakņu stāvokli šajā zonā.

3. Koku kritiskajā un/vai minimālajā sakņu aizsardzības zonā aizliegts izvietot jebkāda veida pagaidu ēkas/vagoniņus. Ēku/Vagoniņu novietošana koku aizsardzības zonās veicina augsnes sablīvēšanos, kas laika gaitā arī ietekmē koka fizisko stāvokli un vitalitāti. Lai samazinātu būvniecības ietekmi uz kokiem, tad pagaidu ēkas/vagoniņus iespējams izvietot uz dzelzsbetona plāksnēm (6x2x0,14 m).

4. **Koki ar Nr. 88660, 88661, 88662, 88664, 89018**, saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumu ir **valsts nozīmes dižkoki**. Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 264 punktu 40. un 44., dižkoka aizsardzības zonā aizliegts:

4.1 veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;

4.2 iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām;

4.3 mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot zemes lietošanas kategorijas maiņu aizsargājamos dendroloģiskajos stādījumos saskaņā ar normatīvajiem aktiem par parku ierīkošanu un apsaimniekošanu;

4.4 kurināt ugunskurus ārpus speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunskurus pagalmos un ugunskurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem;

4.5 veikt darbības, kas var negatīvi ietekmēt aizsargājamā koka augšanu un dabisko attīstību. Ja aizsargājamais koks atrodas pilsētā vai apdzīvotā vietā, ir pieļaujama infrastruktūras vai inženierkomunikāciju izbūve vai atjaunošana, kā arī ēku rekonstrukcija;

4.6 novietot lietas (piemēram, būvmateriālus vai malku), kas aizsedz skatu uz koku, ierobežo piekļuvi tam vai mazina tā estētisko vērtību;

4.7 mainīt vides apstākļus – ūdens režīmu un koka barošanās režīmu;

4.8 iznīcināt dabisko zemsedzi.

5. **Koki ar Nr. 88663, 88665, 89019** koki ir **potenciāli valsts nozīmes dižkoki**.

PLĀNOTĀS PAZEMES BŪVES IETEKME UZ GRUNTSŪDENS LĪMENI

Saskaņā ar Hidroģeologa Dr. geol. Igora Levina 2024. gada 11. oktobrī veikto ģeotehnisko izpēti, secināms, ka gruntsūdens līmenis (turpmāk tekstā, GŪL) objektā konstatēts 1,1 – 4,4 m dziļumā no zemes virsmas, jeb 4,4...+0,3 m absolūtajās atzīmēs (LAS). GŪL iespējamās sezonālās svārstības var būt +/- 1 – 2 m robežās.

Prognozējamais būvbedres dziļums līdz aptuveni 20,7m. Kas nozīmē to, ka tiks sasniegti GŪL. Smilts karjera ieguvei izstrāde notiks zem gruntsūdens līmeņa, bet bez atsūknēšanas un meliorācijas. Smilts ieguvi, t.sk. zem gruntsūdeņu līmeņa, ir plānots veikt ar ekskavatoru un grunts sūcēju palīdzību, bez atsūknēšanas vai meliorācijas, neveicot ūdens novadīšanu ārpus karjera. Tāpēc ir sagaidāma neliela ietekme uz apkārtējas teritorijas gruntsūdeņu režīmu un teritorijas apkārtējiem kokiem.

Secinot, ka plānotās būvniecības ietekme, ņemot vērā plānoto izbūves dziļumu un izbūves dziļumu uz GŪL izmaiņām apkārtējā teritorijā un uz saglabājamiem kokiem, nebūs būtiska. Līdz ar to, nebūs novērojama GŪL svārstību negatīva ietekme uz teritorijā saglabājamo koku dzīvotspēju.

Rekomendējam pirms un pēc derīgo izrakteņu rakšanas dižkoku aizsardzības zonu teritorijās pārbaudīt esošo mitruma līmeni, tādējādi secinot vai pēc rakšanas darbiem, tas neizmainās.

Pazemes rakšanas darbi skars gruntsūdens līmeni, bet nepasliktinās koku dzīvotspēja būvniecības laikā, ja tiks ievērotas visas atzinumā norādītās rekomendācijas. Gala slēdzienu par smilts karjera izbūvi sniedz Dabas aizsardzības parvalde DAP!

UZRAUDZĪBA PROJEKTA REALIZĀCIJAS LAIKĀ

1. Labiekārtošanas darbu laikā nepieciešams veikt aizsardzības pasākumu monitoringu (uzraudzību). Monitoringu ir tiesīgs veikt uzņēmums ar 3 gadu pieredzi koku kopšanā, kurā strādā EAC (European Arboricultural Council) atzīti speciālisti – sertificēti arboristi. Monitoringa veicējam ir jābūt gatavam uzņemties pilnu atbildību pār koku aizsardzības pasākumu ievērošanu un izpildāmo darbu kvalitāti.
2. Darba organizācijas projekts saskaņojams ar kokkopī – arboristu, analizējot un izvērtējot katrā darba procesa etapā iekļaujamos koku aizsardzības risinājumus un pasākumus.
3. Aizsardzības risinājumi un pasākumi darba organizācijas projektā iekļaujami gan skaidrojošajā aprakstā, gan grafiskajos pielikumos.
4. Monitoringa veicēja pienākumi ir –
  - 4.1 konstatēt pārkāpumus vai izmaiņas aizsardzības pasākumu ievērošanā;
  - 4.2 brīdināt pasūtītāju par jebkāda veida izmaiņām vai pārkāpumiem, kas skar koku aizsardzību;
  - 4.3 pēc būvniecības un labiekārtojumu darbiem sagatavot slēdzienu par veiktajiem aizsardzības pasākumiem, to kvalitāti un izpildes apjomu.

Atzinums sagatavots uz 3 lapām un tam ir 5 pielikumi:

1. “Koku vērtēšanas kritēriji”;
2. “Koku novērtējuma tabula”;
3. “Koku novērtējuma plāns”;
4. “Vispārējās rekomendācijas koku saglabāšanai būvniecības un labiekārtojumu darbu laikā”.
5. “Dižkoku fotofiksācija”

Objektu apsekoja:

LR kvalificēts kokkopis–arborists, parka dārznieks un agronomis dārzkopis **Aigars Priede**

Atzinumu sagatavoja:

Ainavu arhitekte **Laura Kleinberga**

Paraksts: ..... 15.11.2024.

Koka drošība laika gaitā mainās. Nepieciešams atkārtoti izvērtēt koka drošību, ja gada laikā iestājas viens vai vairāki sekojoši apstākļi, kas var mainīt koku drošību: vēja ātrums lielāks par 18.2 m/s; lokāla virpuļvētra; ekstremāls apledojums, pārmērīga sniega uzkrāšanās vainagā, zibens radīti bojājumi, pārmērīga sniega/ūdens uzkrāšanās vainagā vienlaicīgi ar mērenu vēju; pārmērīga augsnē pārmitrināšanās, mehāniski vai ķīmiski koka sakņu sistēmas, stumbras vai vainaga bojājumi. Eksperts neatbild par koku izraisītiem bojājumiem vai nelaimes gadījumiem, ja to iemesls ir slēpti koka bojājumi, ko nav iespējams objektīvi noteikt, veicot koka vizuālo novērtējumu, kā arī gadījumos, ja netiek veikti eksperta noteiktie kopšanas pasākumi, iestājas vides apstākļi, kad nepieciešams atkārtoti izvērtēt koka drošību u.t.t. Koku novērtēšanas, stāvokļa monitoringa pasākumus veikt EAC (Eiropas arboristu padomes) sertificētiem arboristiem.

KOKU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

ĀRPUS MEŽA AUGOŠU KOKU NOVĒRTĒŠANAS METODIKA, LKAB, 2019

Vecumposma apzīmējums	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7				
	Jauns koks		Pieaudzis koks			Atmiristošs koks					
Skaidrojums											
Vitalitāte											
Apzīmējums	Augsta		Vidēja		Zema		Nav				
Rekomendēto darbu prioritāte											
Prioritātes apzīmējums	Apraksts										
A!	akūti bīstams koks, kas no koka novērtēšanas dienas apdraud dzīvību vai īpašumu;										
A	Noteikti jāsakopj tuvāko 6 mēnešu laikā! Pie nelabvēlīgiem ārējās vides apstākļiem var apdraudēt dzīvību vai īpašumu;										
B	nav steidzami jākopj, bet ir kopšanas nepieciešamība (koks nav uzskatāms par bīstamu);										
C	var sakopt, bet kopšanas darbi galvenokārt uzlabo koka vizuālo izskatu vai arī kopšanas pasākumi vērtēšanas brīdī nav nepieciešami, bet ilgtermiņā ir vēlami;										
D	kopšana nav nepieciešama.										

Koka fiziskā stāvokļa novērtējums (FSN) - raksturo koka bojājumu un strukturālās problēmas	
Vērtēšanas skala	Paskaidrojums
10	izcils
9	gandrīz izcils
8	loti labā stāvoklī
7	labā stāvoklī
6	ar nebūtiskām problēmām
5	ar problēmām
4	ar būtiskiem bojājumiem
3	stipri bojāts
2	gandrīz zaudējis augtspēju
1	zaudējis augtspēju

Kopējais koka novērtējumus	
Novērtējums/ krāsa plānā un tabulā	Kritēriji
izcils	Atbilsts Valsts, vietējas nozīmes dižkokam (FSN 3-10), ainaviski vērtīgs koks;
loti vērtīgs	Valsts, vietējas nozīmes dižoks, izteikti ainavisks lielu dimensiju koks, dendroloģiski vērtīgs, kultūrvēsturiski koki.
vērtīgs	20-80 cm diametrā koka stumbrs, maza diametra koki ar perspektīvu augšanas vietu. Bieži sastopami introducenti.
mazvērtīgs	Koks zem 20cm caurmērā, neperspektīvs augšanas vietā, īsmūža vai invazīvs taksons.
nevērtīgs	Koks 90-100% zaudējis augtspēju, nav ekoloģiski vērtīgs.

Apzīmējums	Skaidrojums
	Dižoks (MK noteikumi 264)
	Vietējas nozīmes dižoks (pašvaldību saistošie noteikumi)
	Potenciāls dižoks (10% līdz MK noteikumi 264)
	Dendroloģiski vērtīgs
	Ainaviski vērtīgs
	Ekoloģiski vērtīgs
	Kultūrvēsturisks

KOKU NOVĒRTĒJUMA TABULA

Nr.p.k.	NOSAUKUMS		PAMATRĀDĪTĀJI							KOKA PAPILDUS VĒRTĪBAS		DARĀMIE DARBI		
	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Stumbra apkārtmērs, m	Koka augstums, m	Vainaga platumis, m	Vecum-posms	Vitalitāte	Vispārējais un fiziskā stāvokļa novērtējums	Piezīmes	Statuss (atbilstība dižkokam)	Vērtības	Prioritāte	Darba stundas	Ieteikumi
1/88660	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,60	~ 18	Z-6 D-9 R-5 A-7	V4	augsta	loti vērtīgs 5	Kokam viens stumbris. 2 un 3m augstumā sadalās līdzvērtīgās asīs, divas no asīm ir saaugušas kopā. Stumbram ir novērojamas lielas skeletzaru zaudējuma brūces un dažādu dimensiju kalstoši zari. Novērojami cietpieju auglķermeņi. Viens no koka skeletzariem ir nolūzis.	 Valsts nozīmes dižoks		B	~ 5,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Sausā zara īsināšana līdz drošam garumam bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.
2/88661	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,52	~ 20	Z-6 D-7 R-5 A-5	V4	augsta	loti vērtīgs 5	Koka stumbris 6m augstumā sadalās trīs līdzvērtīgās asīs. Vainagā ir nokaltuši dažādu dimensiju zari.	 Valsts nozīmes dižoks		B	~ 4,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Sausā zara īsināšana līdz drošam garumam bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai.
3/88662	<i>Betula pendula</i>	āra bērzs	3,06	~ 24	Z-6 D-9 R-6 A-6	V4	augsta	loti vērtīgs 5	Koka stumbram Z, D pusē redzama stumbra plaisa, veidojas neliels dobums. Koks 5m augstumā sadalās trīs līdzvertīgās asī, savienojuma vieta ir stabila. 10m augstumā viena no galotnes asīm sadalas V veidā divās līdzvērtīgās asīs. Koka vainagā ir ieauguši kļavu sējeņi. Koka stumbram lejas daļā ir dobs vidus, novērojami vairāki nokaltuši skelezari, kuors sāk attīstīties trupe.	 Valsts nozīmes dižoks		B	~ 7,0	Vainaga projekcijas zonas attīrišana no sējeņiem/atvasēm. Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Atkārtota koka apsekošana izvērtējot vitalitātes un fiziskā stāvokļa izmaiņas.

KOKU NOVĒRTĒJUMA TABULA

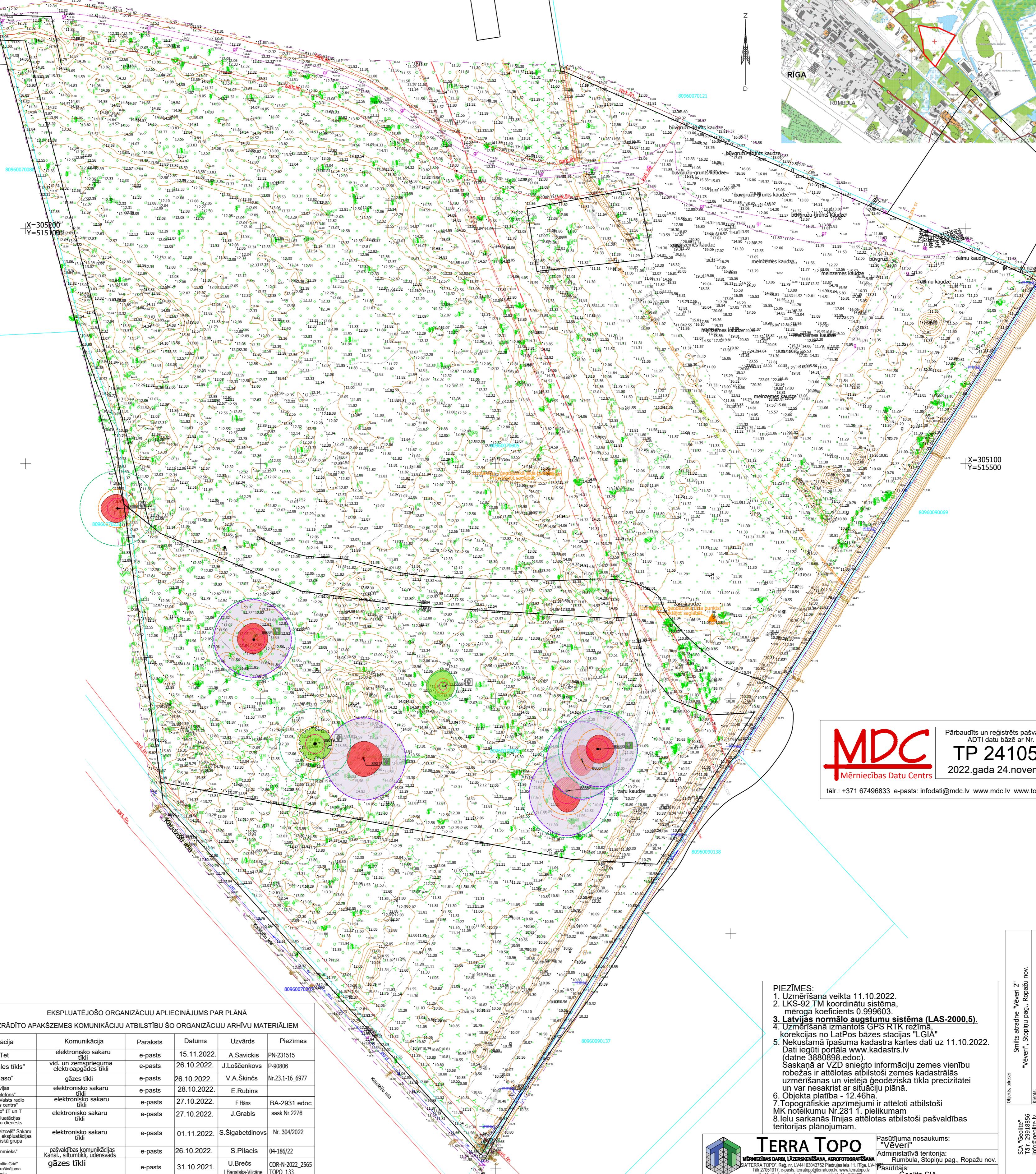
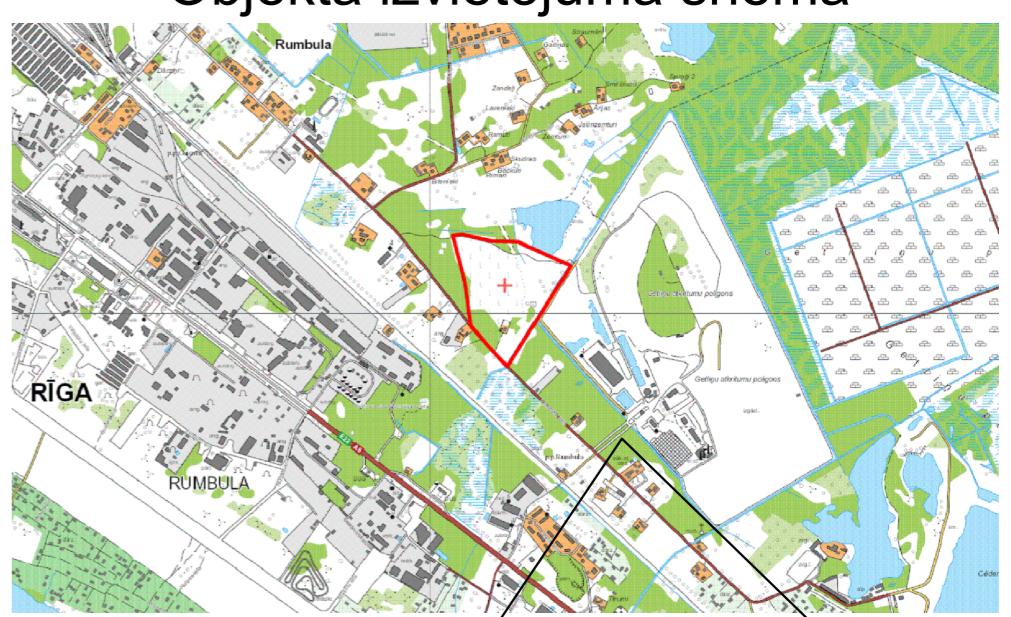
Nr.p.k.	NOSAUKUMS		PAMATRĀDĪTĀJI							KOKA PAPILDUS VĒRTĪBAS		DARĀMIE DARBI		
	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Stumbra apkārtmērs, m	Koka augstums, m	Vainaga platumis, m	Vecum-posms	Vitalitāte	Vispārējais un fiziskā stāvokļa novērtējums	Piezīmes	Statuss (atbilstība dižkokam)	Vērtības	Prioritāte	Darba stundas	Ieteikumi
4/88663	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,42	~ 22	Z-7 D-6 R-7 A-5	V4	augsta	loti vērtīgs 5	Koka stumbris 2m austumā sadalas līdzvertīgas asis, dazadu dimensiju noklatusi ari. Vainaga vaidojas vēja slota. Koks aug klajumā, nos savieno juma ietas veidojas ieaugusi miza.	 Potenciāls valsts nozīmes dižkoks		B	~ 4,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Vainaga dinamiskās 8 t drošības sistēmas uzstādīšana (2 p., 1 sist.).
5/88664	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,72	~ 23	Z-7 D-6 R-7 A-6	V4	augsta	loti vērtīgs 5	Koka stumbram DA pusē ir nozāgēta liela, spēcīga ass. Koks 2 m augstumā V veidā sadalās līdzvērtīgās asīs veidojot ieaugušu mizu. Koka stumbros veidojas atmirusī koksnes josla līdz 1,5m augstumam. Vainagā dažādu dimensiju noklatusi zari.	 Valsts nozīmes dižkoks		B	~ 4,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Vainaga dinamiskās 8 t drošības sistēmas uzstādīšana (2 p., 1 sist.).
6/88665	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,46/2,63	~ 20	Z-6 D-6 R-7 A-5	V4	augsta	loti vērtīgs 5	Kokam no sakņu kakla divi stumbri. Pamatstumbrs 2m augstumā sadalās līdzvērtīgās asīs. Līdz 4m augstumam veidojas ieaugusi miza. Vainagā ir dažādu dimensiju noklatusi zari.	 Potenciāls valsts nozīmes dižkoks		B	~ 7,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Vainaga projekcijas zonas attīrišana no sējeniem/atvasēm. Vainaga dinamiskās 8 t drošības sistēmas uzstādīšana (2 p., 1 sist.).

KOKU NOVĒRTĒJUMA TABULA

Nr.p.k.	NOSAUKUMS		PAMATRĀDĪTĀJI							KOKA PAPILDUS VĒRTĪBAS		DARĀMIE DARBI		
	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Stumbra apkārtmērs, m	Koka augstums, m	Vainaga platoms, m	Vecum-posms	Vitalitāte	Vispārējais un fiziskā stāvokļa novērtējums	Piezīmes	Statuss (atbilstība dižkokam)	Vērtības	Prioritāte	Darba stundas	Ieteikumi
7/89018	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,66	~ 18	Z-7 D-8 R-7 A-8	V4	augsta	loti vērtīgs 5	stumbrs sadalas divas lidzvertīgas asīs un 6 m augstum sadalas vel divas asīs.	 Valsts nozīmes dižkoks		B	~ 4,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana.
8/89019	<i>Pinus sylvestris</i>	parastā priede	2,34	~ 19	~ 14	V4	vidēja	vērtīgs 5	Koka stumbrs 2m augstumā sadalās trīs līdzvērtīgās asīs. Starp asīm V veida savienojums ieaugusi miza.	 Potenciāls valsts nozīmes dižkoks		B	~ 5,0	Sauso, bojāto zaru izzāgēšana. Vainaga dinamiskās 8 t drošības sistēmas uzstādīšana (3 p., 3 sist.).

Z

Objekta izvietojuma shēma

MDC
Mērniecības Datu Centrs

 Pārbaudīts un reģistrēts pašvaldības
ADTI datu bāzē ar Nr.
TP 241056
2022.gada 24.novembrī

tālr.: +371 67496833 e-pasts: infodati@mdc.lv www.mdc.lv www.topografija.lv

Objekts, atrašanās vieta	Smits atrašanās vieta "Vēveri 2"	Smits atrašanās vieta "Vēveri 2"
"Vēveri", Stopiņu pag., Ropažu nov.	SIA "Vēveri RSGA"	SIA "Vēveri RSGA"
Kontakti:		

PIENEMTIE APZĪMĒJUMI	
	esots koks
	zemes vienībi kadastrālās robežas novērtētā koka Nr. dabā un izpētes tabulā
	kritiskā sakņu aizsardzības zona
	minimālā sakņu aizsardzības zona
	optimālā sakņu aizsardzības zona
	dižkoka aizsardzības zona
	koks ir valsts nozīmes dižkoks
	koks ir potenciāls dižkoks

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS	
	joti vērtīgs koks
	vērtīgs koks

LABIE KOKI EKSPERTI	
SIA LABIE KOKI eksperi	Reg. Nr. LV4013442491
Reģ. Nr. LV4013442491	Tel. +371 22007719
Rābates pag., Klieves,	Adresētā teritorija Rābates pag., Klieves,
"Annas koku skola"	LV-2107
Vēveri 2, Stopiņu pagasts, Ropažu novads	
Objekts:	
Novērtētā:	Aigars Priede
Rāsēja:	Laura Kleinberga
KOKU NOVĒRTĒJUMA PLĀNS	
Rāsējums:	
Datums:	11.11.2024.
Mērogs:	1:1000
Lapa:	8

VISPĀRĒJAS REKOMENDĀCIJAS KOKU SAGLABĀŠANAI BŪVNIECĪBAS UN LABIEKĀRTOJUMA DARBU LAIKĀ

Saglabājamo koku dzīvotspēja ir cieši saistīta ar projektēšanas gaitā izstrādātajiem risinājumiem un koka aizsardzības pasākumu ievērošanu būvniecības vai demontāžas darbu laikā. Pastāv būvniecības procesa radīta kaitējuma risks – augsnes sablīvēšana ar smago traktortehniku, rakšanas darbi sakņu zonā u.c. Tādēļ, lai nenodarītu kaitējumu būvniecības un labiekārtojumu darbu laikā, un nodrošinātu koku ilgtspējību un drošības līmeņa saglabāšanos, ir jāievēro sakņu aizsardzības zonā noteiktie ierobežojumi un koks jānorobežo būvniecības laikā.

1. Veicot būvniecības darbus, lai koku saglabātu ilglaicīgi, nemazinātu tā augtspēju, kritiskajā (koka stumbra diametrs x 5) un minimālajā (koka stumbra diametrs x 10) sakņu aizsardzības zonā nav pieļaujams:
  - 1.1 augsnes/ grunts uzbēršana vairāk kā 5 cm (izņemot kokus kuriem aizsardzības zonā ir esoša ceļa infrastruktūra);
  - 1.2 augsnes sablīvēšana (izņemot kokus kuriem aizsardzības zonā ir esoša ceļa infrastruktūra);
  - 1.3 īslaicīga vai ilglaicīga kravu, būvmateriālu nokraušana vai tehnikas, pagaidu būvju novietošana;
  - 1.4 kīmiski vai bioloģiski aktīvi šķīdumu izliešana, izņemot gadījumus, kad tas tiek veikts koka stāvokļa uzlabošanai, atbilstoši sertificēta arborista rekomendācijām vai koku aizsardzības plānam (ieskaitot arī optimālo sakņu aizsardzības zonu (koka stumbra diametrs x 20));
  - 1.5 augsnes pārmitrināšana/ izskalošana;
  - 1.6 ugunskuru kurināšana;
  - 1.7 citas darbības, kas negatīvi ietekmē vai var ietekmēt koka stāvokli, augtspējas samazinājumu (ieskaitot arī optimālo sakņu aizsardzības zonu).
2. Vsiem saglabājamajiem kokiem un to grupām, kas aug plānotās būvniecības teritorijā un tiešā tās tuvumā, paredzami stumbru aizsardzības risinājumi, izmantojot individuālos koku aizsardzības vairogus vai pagaidu koka žogus. Darba veikšanas plānā detalizēti parādīt pagaidu koka žoga uzstādīšanas robežas.
  - 2.1 Pirms būvniecības darbu uzsākšanas ap koku stumbriem jāveic speciālu individuālo koku aizsardzības vairogu montāža līdz 3 – 4 metru augstumam. Izvietojot vairogus vispirms ap koku spirālveidā novieto gofrēto drenāžas cauruli (diametrs 60 – 80 mm), pēc tam koka stumbru pa perimetru nosedz ar dēļu materiālu un abas kārtas vismaz 2 vietas savelk kopā ar stiepli vai analogu materiālu.

1. attēls "Individuālā koku stumbru aizsardzība"; 2. attēls "Pagaidu žogu piemēri"

2.2 Uzstādīt pagaidu koka žogu, lai pasargātu koku vai koku grupu no sakņu vai koku virszemes daļu mehāniskas bojāšanas. Uzsākot būvniecību pie koka, norobežo vismaz kritisko koka sakņu

aizsardzības zonu ar 2 metrus augstu blīvu pagaidu koka žogu. Žoga demontēšanu veic, kad labiekārtošanas darbi ir pabeigti. Nožogotajās teritorijā nav pieļaujamas darbības, kas varētu kaitēt koka saknēm un stumbram.

3. Aizliegts apbērt koku kritisko un minimālo sakņu aizsardzības zonu vairāk par 5cm auglīgās augsnes vai 15 cm rupju šķembu maišumu tieši uz zemes virskārtas. Ja tomēr nepieciešama reljefa pacelšana vairāk par 5 cm, jānodrošina koka sakņu sistēma ar papildus aerāciju un jāizlīdzina slodze, kas rodas uz sakņu sistēmu. Kā arī aizliegts apbērt koka sakņu kaklu.
4. Lai izvairītos no sakņu saraušanas un traumēšanas, pirms inženierkomunikāciju, ēku un labiekārtojuma izbūves, ja rakšanas darbi tiek plānoti sakņu aizsardzības zonā, jāveic koku sakņu sagatavošanas darbi. Vispirms nepieciešams uzmērīt un nospraust tranšejas atrašanās vietu. Pēc tam ar gaisa lāpstu (*airspade*) tiek izrakta 0,5 m plata un 1,2-1,5 m dziļa tranšeja paralēli būvprojekta plānoto rakšanas darbu robežai koka virzienā (ja rakšanas darbi tiek plānoti dziļāk par 0,30 m, piemēram, pamatu, cieto segumu izbūve u.t.t) koku virzienā. Auglīgā augsne un grunts jāber atsevišķas kaudzēs tranšejas malā. Koku saknes, kuru diametrs lielāks par 1 cm, apzāģējamas vai apgrīžamas ar šim nolūkam paredzētu rokas darbarīku. Atraktās saknes nedrīkst iekaltēt, jāveic to mitrināšana un piesegšana, ja nepieciešams, līdz pat tranšejas aizbēršanai. Noslēgumā tranšeju visā dziļumā nepieciešams aizpildīt ar ielabotu augsnsi (50-75% komposts, 35-50% grants) un salaistīt. Inženierkomunikācijas sakņu kritiskajā un minimālajā aizsardzības zonā ievietot izmantojot caurdures metodi.
5. Rakšanas darbus koku minimālajā sakņu aizsardzības zonā veikt ar rokām, izmantojot parasto lāpstu vai gaisa lāpstu (*airspade*), pēc iespējas vairāk saglabājot visas koka saknes. Ja tomēr kādu no saknēm nav iespējams saglabāt, tad tās jānozāgē (saknes, kuru diametrs pārsniedz 1cm) vai smalkākās saknes jāpiegriež ar dārza šķērēm. Aizliegts saknes raut, plēst vai citādi mehāniski bojāt.

3.attēls "Rakšana ar gaisa lāpstu"

6. Būvniecības rezultātā kokiem, kuriem tiek skarta kritiskā un minimālā sakņu aizsardzības zona un var būt sakņu virsmas samazinājums. Lai nepasliktinātu koku vitalitāti nepieciešams **nodrošināt papildus koku laistīšanu**. Vienam kokam nepieciešams 100 - 150 l ūdens katrā laistīšanas reizē, 3 reizes nedēļā, taču, vasaras karstajos periodos litru normu vēlams palielināt 5 - 10 reizes.
7. Mitruma režīmu var nodrošināt, piemēram, ar manuālu laistīšanu, izmantojot ūdens pieslēgumu vai cisternu un *izmantojot ūdens maisus*.

4. attēls "Kapilārā laistīšanas sistēma"; 5. attēls "Ūdens maijs"

8. Laistāmā ūdens temperatūra no augsnes temperatūras var atšķirties ne vairāk kā par 5p C. Laistīšanu veikt pēcpusdienā vai naktī, bet apmākušos laika apstākļos, to var veikt arī dienas laikā. Uzstādot, laistīšanas sistēmu, kas spēj nodrošināt kokam nepieciešamo ūdens daudzumu ~ 200 l diennaktī.
9. Koku laistīšanu nepieciešams reģistrēt koku laistīšanas žurnālā, norādot datumu un aptuvenu ūdens daudzumu (litros) katram kokam vai koku grupai. Žurnālu aizpilda būvuzņēmuma norīkota atbildīgā persona, būvniecības laikā, kas atskaitās koku aizsardzības monitoringa veicošajam uzņēmumam.
10. Visus darbus koku tuvumā (rakšanas darbus jebkurā no koku sakņu aizsardzības zonām, koku sakņu sagatavošanu un koku laistīšanas sistēmas izveidi, kā arī koku vainaga kopšanu, zaru liekšanu) veikt sertificētam **kokkopim – arboristam!** Būvdarbu laikā nodrošināt koku aizsardzības pasākumu uzraudzību.
11. Pirms būvniecības darbu veikšanas ir jāveic vainagu sakopšana, lai netiktu traumēti un aplauztī saglabājamo koku vainagi būvniecības laikā. Pēc būvniecības darbu pabeigšanas jaizvērtē nepieciešamība veikt atkārtotu koku vainaga sakopšanu, jo būvniecības darbu laikā nereti tiek aizlauzti zari. Turpmāk kokus ieteicams kopt vienu reizi septiņos līdz desmit gados. Koku vainagu sakopšanas darbus uzticēt sertificētiem kokkopjiem – arboristiem. Izpētes darbus un aizsardzības pasākumu realizēšanu/uzraudzību būvniecības laikā uzticēt sertificētiem vai kvalificētiem kokkopjiem – arboristiem ar vismaz 3 gadu pieredzi šādu darbu veikšanā un koku kopšanā!

SIA "LABIE KOKI eksperti" Reģ. Nr. 40103442491 Adrese: Māruperes nov., Babītes pag., Klīves, "Annas koku skola", LV-2107,
Banka: AS SEB BANKA, UNLALV2X Konta Nr. LV29UNLA0050017349070

DIŽKOKU FOTOFIKSĀCIJAS

VALSTS NOZĪMES DIŽKOKI

KOKS NR. 88660 (parastā priede)

(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8882801, 24.2517484)

KOKS NR. 88661 (parastā priede)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8882021, 24.2516381)

KOKS NR. 88662 (āra bērzs)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8881343, 24.2516471)

KOKS NR. 88664 (parastā priede)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8886966, 24.2495181)

KOKS NR. 89018 (parastā priede)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8882968, 24.2501830)

POTENCIĀLI VALSTS NOZĪMES DIŽKOKI

KOKS NR. 88663 (parastā priede)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8885429, 24.2507083)

KOKS NR. 88665 (parastā priede)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.88895, 24.24852)

KOKS NR. 89019 (parastā priede)
(koka atrašanās vietas koordinātas: 56.8883257, 24.2498685)

